

Pár slov ke kořenům dávných tradic

Rok se s rokem sešel a jsou tu opět Vánoce, pro mnohé nejkrásnější svátky v roce, jež snad na všechny působí po celá staletí svou zvláštní magickou mocí. Samotným vánočním svátkům předchází advent, jehož délka se již v 11. století ustálila na 4 týdních, kdy se mají lidé místo tělesných požitků věnovat zbožnému rozjímání. Časná rána adventu dříve provázely rorátmše svaté ke cti Panny Marie, běžné i v českých zemích až do 18. století. Vánoce v křesťanské tra-

dici jsou oslavou narození Krista na 25. prosince vypočítali jeho příchod na svět teologové ve 3. století, jakožto křesťanský svátek jsou poprvé zmiňovány ve 4. století. Samotné Vánoce však navazují na mnohé starší předkřesťanské tradice oslav zimního slunovratu. O průběhu těchto oslav například u starých Slovanů sice neexistuje mnoho pramenů, jistě však souvisely s uctíváním Svaroga, jednoho z nejvyšších slovanských bohů, který měl ukout Slunce a umístit jej na obloze. Jeho synem byl Dažbog, jenž se o zimním slunovratu rodí, na jaře dospívá, s létem je na vrcholu sil, na podzim stárne a před zimním slunovratem umírá. Mezi jeho smrtí a opětovným zrozením nastal chaos, mizí hranice mezi světem a podsvětím a

přicházejí čerti a jiné nebezpečné bytosti. Lidé však věřili, že převlekem či maskou je možné tyto zlé bytosti oklamat. Současné občůzky maskovaných postav mají původ právě v této dávné víře. Nejdelší noc v roce byla

prý kouzelná- lidé mohli pomocí věštb nahlédnout do budoucnosti. Snad všichni se jich trochu báli, přesto se každý rok snažili poodhalit něco z tajemství budoucnosti. K ochraně před zlými silami sloužil Slovanům kromě masek i jiný mocný prostředek- oheň. Jednalo se o velké vatry zapalované při západu slunce, aby vstřebaly poslední zbytky síly slunečních paprsků. Vzpomeňte si na to za dlouhých zimních večerů při pohledu do mihotavého světla svíček....

Foto: Plstěný betlém Ivany Langrové ze Santova. Až do 8. ledna 2012 si tento i šest desítek dalších betlémů můžete prohlédnout na vánoční výstavě v Muzeu regionu Valašsko, zámku Kinských ve Valašském Meziříčí.

Mgr. Ivana Martišková,
historik Muzea regionu Valašsko,
Valašské Meziříčí